

2023 жылғы үшінші тоқсанда «KazakhExport» ЭСК» АҚ өткізген сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері

I. Кіріспе бөлім

1. **Қызметі бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізілген квазимемлекеттік сектор субъектісінің атауы:** «KazakhExport» ЭСК» АҚ (бұдан әрі – Қоғам).

2. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті** Комплаенс-қызмет басшысы Асель Сейтжановна Жакаева, Бас комплаенс-бақылаушы Бакытжан Маралбекович Туменбаев жүргізді.

Жұмыс телефоны 8 (7172) 95-56-56, ішкі нөмір 155.

3. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезеңі:** 2023 жылғы 20-29 қыркүйек аралығында.

4. **Бақыланған кезең:** 2023 жылғы 1 шілдеден 29 қыркүйекке дейін.

II. Ақпараттық-аналитикалық бөлім

Тексерулер мен ревизиялар жүргізу

Мемлекеттік органдар тарапынан Қоғамға қатысты бақыланатын кезеңге тексеру немесе аудит жүргізілмеген.

Сонымен қатар, Қоғамға «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ атынан Қоғамның жалғыз акционері 2023 жылғы 22 мамыр мен 11 шілде аралығында жүргізген сақтандыру, қайта сақтандыру және андеррайтинг жөніндегі процестерді тексеру нәтижелері бойынша 2023 жылғы 12 қыркүйекте орындау үшін 2023 жылғы 8 тамыздағы «KazakhExport» ЭСК» АҚ-ты тексеру актісін іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары (бұдан әрі - Іс-шаралар жоспары) келіп түскенін атап өткен жөн.

Сыбайлас жемқорлық көріністері немесе лауазымдық теріс

пайдаланушылық жағдайлары туралы өтініштер және жарияланымдар

Байқалған кезеңде Қоғамға жазбаша өтініштер, сондай-ақ senim@kazakhexport.kz сенім электрондық поштасына және «**Senim**» сенім телефоны **8(7172) 55 44 70** Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің іс-әрекеттеріндегі теріс пайдалану немесе сыбайлас жемқорлық көріністері туралы, сондай-ақ олардың тарапынан алаяқтық әрекеттер жағдайлары туралы мәліметтерді қамтитын өтініштер түскен жоқ.

Мерзімді баспа, телевизиялық және электрондық бұқаралық ақпарат құралдарында (БАҚ), сондай-ақ әлеуметтік желілерде Қоғамдағы алаяқтық жағдайлары, оның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері арасындағы сыбайлас жемқорлық көріністері мен лауазымды теріс пайдалану туралы мәліметтер көрсетілген жарияланымдар, мақалалар, жазбалар орналастырылмаған.

Әлеуметтік желілер мен БАҚ-тағы Қоғам және оның қызметі туралы еске салудың жалпы саны ағымдағы жылдың 3-тоқсанында 943 құрады.

Оның ішінде: Қоғам туралы 735 ескерту оң болды;

187 бейтарап сипатта болды (ақпараттық хабарламалар);

21 - теріс сипаттағы ескертулер.

Мониторинг барысында 15 теріс ескерту 2023 жылғы 15 наурызда Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінен Қоғамның іс-әрекеттерінде бәсекелестікке қарсы іс-қимылдар жасау белгілерінің бар екендігі туралы келіп түскен жазбаша хабарламаға қатысты екені анықталды, атап айтқанда хабарламада бірқатар экспорттаушы-клиенттермен жасалған сақтандыру шарттарының мәтініне «Өнеркәсіптік саясат туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабына сәйкес клиенттердің қарсы міндеттемелері туралы шарттар енгізілді.

Мониторинг жүргізу күні Қоғамның экспорттаушы клиенттерімен сақтандыру шарттарын жасасу бойынша жауапты құрылымдық бөлімшесі болып табылатын Сақтандыру департаменті қарсы міндеттемелер туралы талаптарды қамтитын, жасалған қосымша келісімдер түрінде шаралар қабылдағаны анықталды.

6 теріс ескертуге қатысты, бұл жарияланымдар бұқаралық ақпарат құралдары бірінің өкілінің кейбір экспорттаушы клиенттеріне Қоғамды қолдау құралдарын бірнеше рет ұсынуға қатысты мәселесіне қатысты екендігі анықталды.

6 аталған жарияланымды зерделеу нәтижелері бойынша Қоғамның іс-әрекетіндегі сыбайлас жемқорлық факторларын көрсететін белгілер қаралмайды, сонымен бірге Ақпарат және коммуникациялар департаменті тарапынан Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің (бұдан әрі - СИМ) баспасөз қызметіне тиісті түсініктемелер дайындау және жолдау арқылы осы мәселе бойынша Қоғамның ұстанымын түсіндіру жөнінде шаралар қабылданды, сондай-ақ Қоғамның Басқарма төрағасының Қоғам атынан спикер ретінде ҚР СИМ кезекті брифингіне қатысуы қамтамасыз етілді.

Құқықтық статистика органдарынан, халықаралық және үкіметтік емес ұйымдардан мәліметтер

Жүргізілген мониторинг шеңберінде үшінші тоқсан ішінде Құқықтық қамтамасыз ету департаментінің қызметкерлері жүргізетін шағым-талап жұмыстары бойынша құжаттар, ҚР Қаржы мониторингі агенттігінің, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет), ҚР Жоғарғы Сотының, ҚР Бас прокуратурасының Арнайы есеп және құқықтық статистика комитетінің ресми Интернет-ресурстары, «Компра» ақпараттық-анықтамалық сервисінің деректері зерттелді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг Қоғам қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларына сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін қылмыстық іс қозғау және қылмыстық жауапкершілікке тарту жағдайларын анықтаған жоқ.

Қоғамға және оның лауазымды тұлғаларына қатысты әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша іс қозғау фактілері болған жоқ.

Қоғам, оның қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының қатысуымен қылмыстық және әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша сот талқылаулары болған жоқ.

Біріккен Ұлттар Ұйымы, Еуразиялық Даму Банкі, Дүниежүзілік Банк, Transparency International (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес және сыбайлас жемқорлық деңгейін зерттеу жөніндегі үкіметтік емес халықаралық ұйым), FATF (халықаралық ұйым - Ақшаны жылыстатуға қарсы күрес жөніндегі шараларды әзірлеу жөніндегі топ) сияқты халықаралық және үкіметтік емес ұйымдардың Интернет-ресурстарында Қоғам қызметіндегі сыбайлас жемқорлықтың көріністері туралы немесе оны жүзеге асыру туралы немесе қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру бойынша операциялар туралы мәліметтер болған жоқ.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтау

Мониторинг барысында Басқарма мүшелері қатарындағы лауазымды тұлғалардың және Қоғам қызметкерлерінің «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының нормаларында және Қоғамдағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатында көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтамау жағдайлары белгіленбеген.

Белгіленген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтамау фактілері анықталмаған: Басқарма мүшелері мен Қоғам қызметкерлерінің Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде орналасқан банктерде шоттары мен салымдарының болуы, Қоғамның клиенттермен және қызметтерді (тауарларды) жеткізушілермен жасасатын мәмілелерінің жобаларын қарау кезінде жеке мүдделерін лоббирлеу, жақын туыстары мен жекжаттарының Қоғамдағы бірлескен жұмысы, құпия мәліметтерді жеке мақсатта пайдалану және жария ету туралы ескертулер мен мәліметтер анықталған жоқ.

Қоғам штатына сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған тұлғаларды қызметкерлер ретінде қабылдау жағдайлары жоқ, бұл Адами ресурстарды басқару департаменті қалыптастырған қызметкерлердің электрондық жеке істерінде ҚР Бас прокуратурасы комитетінің Арнайы есеп және құқықтық статистика жөніндегі аумақтық органдары берген тиісті анықтамалардың болуымен расталады.

Мүдделер қақтығысының болуы және оны реттеу

Бақыланған кезеңде Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ағымдағы жұмысында мүдделер қақтығысы жағдайларының туындамауы анықталды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шеңберінде қаржылық бақылау шаралары туралы заңнама талаптарының дұрыс қадағалануы мақсатында Қоғамның Комплаенс-қызметі Қоғамның Адами ресурстарды басқару департаментімен бірлесіп, 2023 жылғы 10 шілдедегі Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетінің атына декларациялар ұсынуға қатысты бірқатар мәселелерді түсіндіру бойынша жазбаша өтініш дайындады.

Астана қаласы бойынша Мемлекеттік кірістер департаментінің 2023 жылғы 18 тамыздағы № МКД-15-02/30946 хатына сәйкес Қоғамның көрсетілген жазбаша өтінішіне мынадай түсініктемелер берілді:

декларацияны тапсыру жөніндегі міндеттеме еңбек қатынастары 2023 жылы тоқтатылған Қоғам қызметкерлеріне және олардың жұбайларына, сондай-ақ еңбек қатынастары 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап белгіленген жаңадан қабылданған қызметкерлерге қолданылады;

азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар бойынша Қоғамға қызмет көрсететін жеке тұлғалардың активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны ұсынуға міндеттемелері болмайды;

активтер мен міндеттемелер туралы декларация беру жөніндегі міндет, оның ішінде декларация берілген жылдың 1 қаңтарындағы мәліметтер бойынша Қоғаммен еңбек қатынастары болған еңбек қызметін жүзеге асыру орнына қарамастан, шетелдік азаматтар болып табылатын Қоғам қызметкерлері мен олардың жұбайларына да қолданылады;

жалпыға бірдей декларациялаудың бірінші кезеңі шеңберінде активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны бұрын ұсынған Қоғамның қызметкерлері кірістері мен мүлкі туралы декларацияны белгіленген түпкілікті мерзімдерде беруге міндетті.

Мемлекеттік кірістер органының көрсетілген түсіндірмесі Қоғам қызметкерлерінің назарына жеткізілді, сондай-ақ декларацияларды тапсыру тәртібіне қатысты мәселелер келіп түскен кезде жұмыста пайдаланылды.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері, олардың жұбайлары халықтың табысын декларациялаудың екінші кезеңі шеңберінде мемлекеттік кірістердің аумақтық органдарына декларациялар ұсынғаны атап өтілді.

Сонымен қатар, декларациялар Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері болып табылатын тәуелсіз директорлар тарапынан да ұсынылды.

Қоғам қызметкерлері 2023 жылғы 26 маусымда онлайн-оқытуды өткізу арқылы декларацияларды уақтылы ұсыну қажеттілігі туралы, сондай-ақ декларацияларды ұсынбағаны үшін жауапкершілік туралы олардың назарына жеткізілді.

III. Қорытынды бөлім

Қорытынды:

Бақыланатын кезеңде Қоғамның қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың расталған жағдайлары жоқ.

Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ағымдағы жұмысында сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттар сақталды.

Комплаенс-қызметінің басшысы

А. Жакаева

Бас комплаенс-бақылаушы

Б. Туменбаев